

Rapport

Rapport naar aanleiding van een klacht over de regionale politie eenheid Amsterdam en het Openbaar Ministerie te Amsterdam

Datum: 30 december 2013

Rapportnummer: 2013/213

Feiten

Verzoeker is executeur-testamentair van de nalatenschap van een vrouw van 90. Deze vrouw is op 29 mei 2012 dood aangetroffen in haar woning, waarbij een onnatuurlijke dood werd geconstateerd. De politie heeft in het kader van het opsporingsonderzoek beslag gelegd op de woning van de vrouw.

Van 29 mei 2012 tot en met 7 juni 2012 heeft er onder leiding van de rechter-commissaris een doorzoeking plaatsgevonden in de woning. Op 27 juli 2012 werd het opsporingsonderzoek afgerond, waarna de woning is vrijgegeven.

De erfgenamen van de overleden vrouw dienden de huurpenningen over de maanden juni en juli 2012 te voldoen. Dit betrof in totaal een bedrag van € 1956,46. Verzoeker verzocht de politie om de erfgenamen te compenseren, aangezien de huur diende te worden aangehouden in het belang van het opsporingsonderzoek.

De politie Amsterdam liet verzoeker weten dat er na de doorzoeking onder leiding van de rechter-commissaris nog ander onderzoek in het kader van sporenonderzoek en onderzoek naar verdere bewijsvoering in de woning heeft moeten plaatsvinden. Toen dat onderzoek was afgerond, is de woning op 27 juli 2012 in overleg met de officier van justitie vrijgegeven. De politie zag op basis hiervan geen titel waarop de overheid verplicht is tot een vergoeding van de huurpenningen.

Ook na een verzoek om de afwijzing van het verzoek om schadevergoeding te heroverwegen, kwam de politie tot de conclusie geen schadevergoeding toe te kennen. De politie achtte het niet vrijgeven van de woning vanwege technisch onderzoek op de plaats delict gedurende twee maanden geen onredelijk lange termijn. De politie gaf aan dat het onzorgvuldig was geweest indien was besloten om de woning zonder onderzoek vrij te geven. Volgens de politie was het niet onredelijk dat de twee maanden huur voor rekening van de nalatenschap van de overledene kwamen.

Verzoeker legde zich niet bij de beslissing van de politie neer en verzocht nogmaals de beslissing in heroverweging te nemen. Hij verwees hierbij naar een uitspraak van de voorzitter van het College van procureurs-generaal, die prostituees - die in het kader van een onderzoek gedurende enkele uren werden ondervraagd terwijl de panden waarin zij werkten werden doorzocht, en waardoor zij geen gebruik konden maken van hun gehuurde panden - een compensatie toekende voor de huur van de panden, waarover zij enkele uren niet konden beschikken.

In reactie hierop liet de politie weten dat de situatie rondom de prostituees niet vergelijkbaar was met deze kwestie, en dat zij geen aanleiding zag haar standpunt te herzien.

Omdat verzoeker het met de beslissing van de politie niet eens was, wendde hij zich tot de Nationale ombudsman.

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de politie en het Openbaar Ministerie niet bereid zijn over te gaan tot het vergoeden van twee maanden huur van een woning waarin een opsporingsonderzoek plaatsvond naar aanleiding van een misdrijf in die woning. Gedurende die periode kon de woning, na het overlijden van de bewoonster, niet door de rechthebbenden worden betreden en ontruimd.

Visie minister van Veiligheid en Justitie

De minister van Veiligheid en Justitie heeft allereerst gesteld van mening te zijn dat deze kwestie niet zozeer een bejegeningklacht betreft, maar een civielrechtelijk geschil is tussen het Openbaar Ministerie en verzoeker. Beslechting van civiele geschillen is voorbehouden aan de civiele rechter en de gang hier naar toe staat nog open, aldus de minister. De minister verzocht de Nationale ombudsman het onderzoek niet verder voort te zetten dan wel zich terughoudend op te stellen ten aanzien van de uitleg van het burgerlijk recht en de aansprakelijkheid van de Staat.

Voorts merkte de minister het volgende op voor het geval de Nationale ombudsman van oordeel zou blijven dat de onderhavige klacht een bejegeningklacht is.

Op 29 mei 2012 werd een negentigjarige vrouw dood in haar woning aangetroffen. De vrouw bleek verkracht en vermoord en het vermoeden bestond dat de strafbare feiten in de woning van het slachtoffer hadden plaatsgevonden. Om die reden heeft de officier van justitie beslag op de woning laten leggen. Verzoeker heeft op 19 juli 2012 een formulier ondertekend waarin hij toestemming verleent om de woning te doorzoeken, aldus de minister.

Van 29 mei 2012 tot en met 7 juni 2012 is onder leiding van een rechter-commissaris een doorzoeking in de woning verricht. Na de doorzoeking bleek nader (sporen)onderzoek noodzakelijk te zijn. Gedurende het beslag op de woning hebben er onder andere onderzoeken naar dactyloscopische-, DNA-, en bloedsporen plaatsgevonden. Daarnaast is er een zogenaamde tactische zoeking geweest, waarbij is gezocht naar middelen bij of ten behoeve van het misdrijf. Het beslag heeft tevens nog voortgeduurd omdat de woning in het kader van het onderzoek mogelijk nog met de verdachte zou worden betreden. Op 19 juli 2012 is nog een zogenaamde Panoscan 3d-scan verricht, waarna op 27 juli 2012 nog een aanvullende 3d-scan heeft plaatsgevonden. Direct na de aanvullende 3d-scan is de

woning op 27 juli 2012 in overleg met de officier van justitie aan verzoeker vrijgegeven. De woning is op 27 juli 2012 dus direct weer vrijgegeven nadat alle onderzoekshandelingen waren verricht. Het al dan niet aandringen op vrijgave van de woning is niet bepalend geweest voor de duur van het beslag. Bepalend was of het onderzoeksbelang voortdurend van het beslag vorderde. Daarvan was tot 27 juli 2012 sprake, aldus de minister. Verzoeker is van de vrijgave in kennis gesteld, waarna de sleutels op 31 juli 2012 aan verzoeker zijn overhandigd.

Desgevraagd heeft de minister laten weten dat er situaties denkbaar zijn waarbij de politie of het OM overgaat tot vergoeding van huurpenningen. Er dient dan sprake te zijn van onrechtmatig overheidsoptreden waarbij dient te zijn voldaan aan de vereisten van artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek. Dit doet zich bijvoorbeeld voor wanneer het beslag niet wordt opgeheven terwijl het strafvorderlijk belang niet langer aanwezig is.

In de onderhavige kwestie is hiervan volgens de minister geen sprake.

In reactie op vragen van de Nationale ombudsman heeft de minister voorts gesteld dat de onderhavige zaak niet vergelijkbaar is met de zaak waarbij prostituees een vergoeding hebben gekregen toen zij hun pand gedurende de avond moesten verlaten. Volgens de minister betrof dit een bestuurlijke controle en was er geen sprake van een strafrechtelijk onderzoek, waarbij de dames op vrijwillige basis zijn gehoord.

In de onderhavige zaak was sprake van een strafrechtelijk onderzoek naar een zeer ernstig misdrijf. Om het opsporingsonderzoek door politie en het OM mogelijk te maken, is de plaats delict gedurende een korte periode afgesloten.

De minister heeft voorts gesteld dat er geen sprake is van onbehoorlijk handelen. Het opsporingsonderzoek is gestart naar aanleiding van een zeer ernstig misdrijf, waarbij sporenonderzoek in de woning noodzakelijk was. Niet is gebleken dat het opsporingsonderzoek onredelijk lang heeft geduurd. Na de aanvullende 3d-scan op 27 juli 2012 is de woning diezelfde dag nog vrijgegeven en is verzoeker daarover geïnformeerd.

De minister acht een onderzoek met verschillende onderzoekshandelingen naar een dergelijk ernstig misdrijf, dat twee maanden duurt, niet onredelijk lang. Het ongemak dat een dergelijk opsporingsonderzoek voor nabestaanden met zich meebrengt, dient volgens de minister door de nabestaanden te worden geduld. Het is van belang dat de politie en het OM in staat worden gesteld hun werk te doen zonder dat dat een schadevergoedingsplicht jegens de nabestaanden met zich meebrengt. Daar komt volgens de minister bij dat de nabestaanden van het slachtoffer mogen worden geacht een groot persoonlijk belang te hebben bij een zo zorgvuldig mogelijk strafrechtelijk onderzoek. De minister geeft verzoeker in overweging de schade te verhalen op de verdachte, indien hij blijft volharden in zijn verzoek.

De minister acht de klacht ongegrond.

Beoordeling

Bevoegdheid Nationale ombudsman

Ten aanzien van de bevoegdheid van de Nationale ombudsman overweegt de Nationale ombudsman als volgt. Ingevolge de Algemene Wet bestuursrecht heeft een ieder het recht de Nationale ombudsman schriftelijk te verzoeken een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen.

Dit beperkt zich dus niet tot bejegeningkwesties. De afwijzing van een verzoek om schadevergoeding kan als een gedraging worden aangemerkt, waarover een burger kan klagen. De Nationale ombudsman toetst deze gedraging aan de behoorlijkheidsnormen. De Nationale ombudsman kent geen schadevergoeding toe; dat is voorbehouden aan de civiele rechter. Wel spreekt hij zich erover uit of de afwijzing van het verzoek om schadevergoeding redelijk is, dat wil zeggen verdedigbaar in een procedure bij de rechter. Daarbij kan hij – indien daartoe redenen zijn – de aanbeveling doen de afwijzing van het verzoek om schadevergoeding in heroverweging te nemen. Bovendien heeft de Nationale ombudsman een schadevergoedingswijzer uitgebracht, waarin een aantal spelregels is opgenomen met betrekking tot de behandeling van schadeclaims.

De Nationale ombudsman acht zich derhalve wel bevoegd een oordeel te geven over de klacht.

De afwijzing van het verzoek om schadevergoeding

1. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat overheidsinstanties de verschillende belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit brengt met zich mee dat de overheid bij haar handelen de relevante feiten verzamelt en kijkt naar alle omstandigheden. De verzamelde gegevens worden betrokken bij de belangen die op een zorgvuldige wijze tegen elkaar worden afgewogen.

2.1 Vast is komen te staan dat er in het kader van het opsporingsonderzoek van 29 mei 2012 tot en met 27 juli 2012 beslag is gelegd op de woning van het slachtoffer. Nadat de doorzoeking onder leiding van de rechter-commissaris op 7 juni 2012 is beëindigd, hebben er nog nadere onderzoekshandelingen plaatsgevonden. Daarnaast diende de woning beschikbaar te blijven voor het geval deze nog met de verdachte diende te worden betreden.

2.2 Het onderzoek dat heeft plaatsgevonden, vindt zijn grondslag in het Wetboek van Strafvordering en heeft op rechtmatige wijze plaatsgevonden.

De Nationale ombudsman merkt voorts op dat het van belang is dat de politie zorgvuldig opsporingsonderzoek doet, zeker in een zaak als deze waarbij het om een levensdelict gaat. Het feit dat nabestaanden er belang bij hebben om het beslag op een woning spoedig op te heffen, mag geen reden zijn om aan de kwaliteit van een dergelijk onderzoek te tornen. De periode die de politie en het Openbaar Ministerie nodig hebben gehad voor het onderhavige opsporingsonderzoek, komt de Nationale ombudsman niet onredelijk lang voor.

2.3 Voorts rijst de vraag of er aanleiding bestaat om nadeelcompensatie toe te kennen omdat de nabestaanden onevenredig zijn getroffen door een maatregel in het algemeen belang. De Nationale ombudsman oordeelt dat hiervan geen sprake is. De nabestaanden hadden een direct belang bij het ophelderen van het misdrijf en dus ook bij het opsporingsonderzoek. Het is dan ook niet onredelijk dat de kosten voor het aanhouden van de huur van de woning voor hun normaal maatschappelijk risico komen.

2.4 De Nationale ombudsman overweegt voorts nog dat de kwestie rondom de prostituees, die een compensatie toegekend kregen voor het feit dat zij gedurende een avond geen gebruik konden maken van de gehuurde panden, van geheel andere aard is dan de kwestie die hier speelt. De Nationale ombudsman neemt aan dat het in die zaak ging om financiële schade die de prostituees hadden geleden doordat zij enige tijd hun beroep niet hebben kunnen uitoefenen en dat de prostituees – anders dan de nabestaanden in de onderhavige zaak – zelf geen enkel belang hadden bij het onderzoek. De Nationale ombudsman ziet dan ook geen aanleiding om aansluiting bij deze kwestie te zoeken.

2.5 Gelet op het bovenstaande concludeert de Nationale ombudsman dat de politie en het Openbaar Ministerie in alle redelijkheid hebben kunnen komen tot de beslissing om het verzoek om schadevergoeding af te wijzen. Er is dan ook niet gehandeld in strijd met het redelijkheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de regionale politie eenheid Amsterdam en het Openbaar Ministerie te Amsterdam, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Veiligheid en Justitie is niet gegrond.